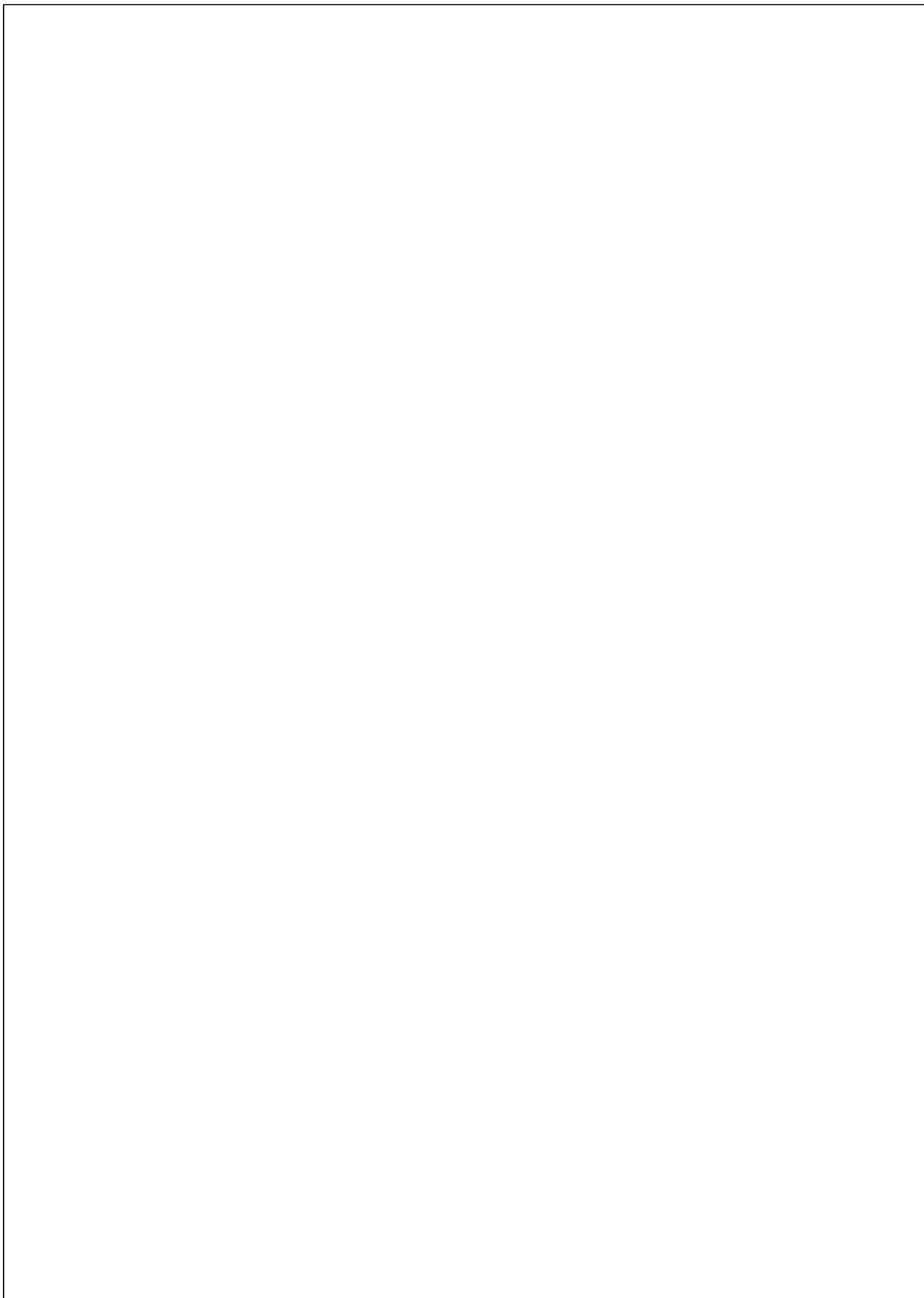

Instytut Pamięci Narodowej - Olsztyn

<https://olsztyn.ipn.gov.pl/ols/aktualnosci/249168,quotFilmowcy-w-rzeczywistosci-politycznej-Polski-Ludowejquot.html>
22.10.2026, 02:10

[Następny](#)

[Powrót](#)

"Filmowcy w rzeczywistości politycznej Polski Ludowej"

20 października 2026 r. w Delegaturze Instytutu Pamięci Narodowej w Olsztynie odbyło się kolejne spotkanie z cyklu „Przystanek Historia”. Tym razem uczestnicy mieli okazję przyjrzeć się historii polskiej kinematografii w okresie PRL, ze szczególnym uwzględnieniem relacji środowiska filmowego z komunistycznymi władzami, mechanizmów cenzury oraz wpływu polityki na działalność artystyczną

20.10.2026

Gościem spotkania był dr Filip Gańczak z Biura Rzecznika Prasowego Instytutu Pamięci Narodowej, autor książki „Filmowcy w rzeczywistości politycznej Polski Ludowej”. Rozmowę poprowadził dr Waldemar Brenda z Delegatury IPN w Olsztynie.

Punktem wyjścia do dyskusji była publikacja dr. Filipa Gańczaka, poświęcona funkcjonowaniu środowiska filmowego w realiach państwa komunistycznego. Książka stanowi okazję do spojrzenia na historię polskiego kina nie tylko przez pryzmat dorobku artystycznego jego twórców, lecz także uwarunkowań politycznych, które wpływały na możliwości realizacji filmów, podejmowaną tematykę oraz zawodowe losy ludzi związanych z kinematografią.

W okresie Polski Ludowej film pozostawał ważnym narzędziem oddziaływania na społeczeństwo. Władze komunistyczne starały się kontrolować przekaz kierowany do widzów, wykorzystując w tym celu rozbudowany system nadzoru nad kulturą. Twórcy filmowi musieli funkcjonować w rzeczywistości, w której decyzje dotyczące produkcji i rozpowszechniania filmów nie zawsze wynikały wyłącznie z przesłanek artystycznych. Istotną rolę odgrywały również względy ideologiczne i polityczne.

Podczas spotkania poruszono zagadnienia związane z mechanizmami cenzury, naciskami wywieranymi na twórców oraz różnorodnymi postawami przedstawicieli środowiska filmowego wobec komunistycznego systemu. Rozmowa była również okazją do refleksji nad granicami swobody artystycznej, kompromisami podejmowanymi przez filmowców oraz konsekwencjami ich wyborów.

Historia polskiej kinematografii w PRL pokazuje, jak silnie polityka mogła ingerować w świat kultury, a jednocześnie jak ważną przestrzenią wyrażania społecznych doświadczeń, emocji i postaw pozostawało kino. Przybliżenie tych zagadnień pozwala lepiej zrozumieć zarówno realia funkcjonowania twórców w państwie komunistycznym, jak i historyczny kontekst powstawania wielu polskich filmów.

Spotkanie stanowiło kolejną okazję do pogłębienia wiedzy na temat najnowszej historii Polski oraz poznania mniej oczywistych aspektów życia społecznego i kulturalnego w okresie PRL.

Dziękujemy naszemu gościowi za interesującą rozmowę, a wszystkim uczestnikom za obecność i zainteresowanie tematyką spotkania. Zapraszamy na kolejne wydarzenia organizowane w ramach cyklu „Przystanek Historia” w Delegaturze IPN w Olsztynie.

O publikacji

Książka „Filmowcy w rzeczywistości politycznej Polski Ludowej”, wydana przez Instytut Pamięci Narodowej w 2025 r. pod redakcją naukową Filipa Gańczaka i Sebastiana Ligarskiego, stanowi zbiór osiemnastu artykułów naukowych poświęconych relacjom między światem filmu a systemem politycznym PRL.

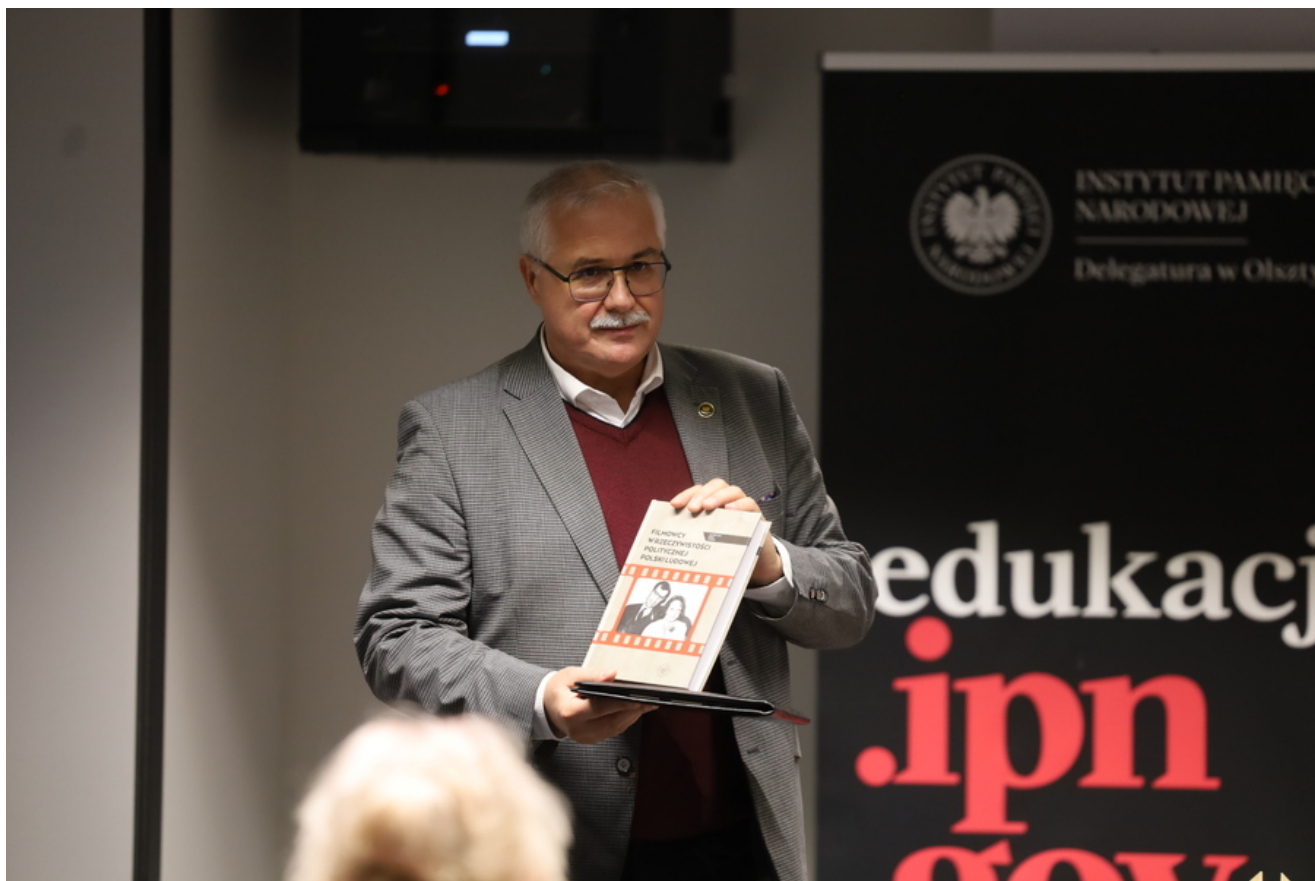
Publikacja powstała na podstawie referatów wygłoszonych podczas ogólnopolskiej konferencji naukowej, która odbyła się w Szczecinie w dniach 23-24 maja 2023 r. Autorzy, reprezentujący różne dyscypliny naukowe, analizują postawy polityczne filmowców, ich kontakty z aparatem partyjnym i bezpieczeństwa, funkcjonowanie cenzury, a także udział przedstawicieli środowiska filmowego w działalności opozycyjnej lub przedsięwzięciach propagandowych władz komunistycznych.

Opracowanie ukazuje złożoność wyborów, przed którymi stawali ludzie filmu, oraz mechanizmy oddziaływania państwa na kulturę. Stanowi tym samym ważny głos w badaniach nad historią polskiej kinematografii i jej uwikłaniem w polityczną rzeczywistość Polski Ludowej.

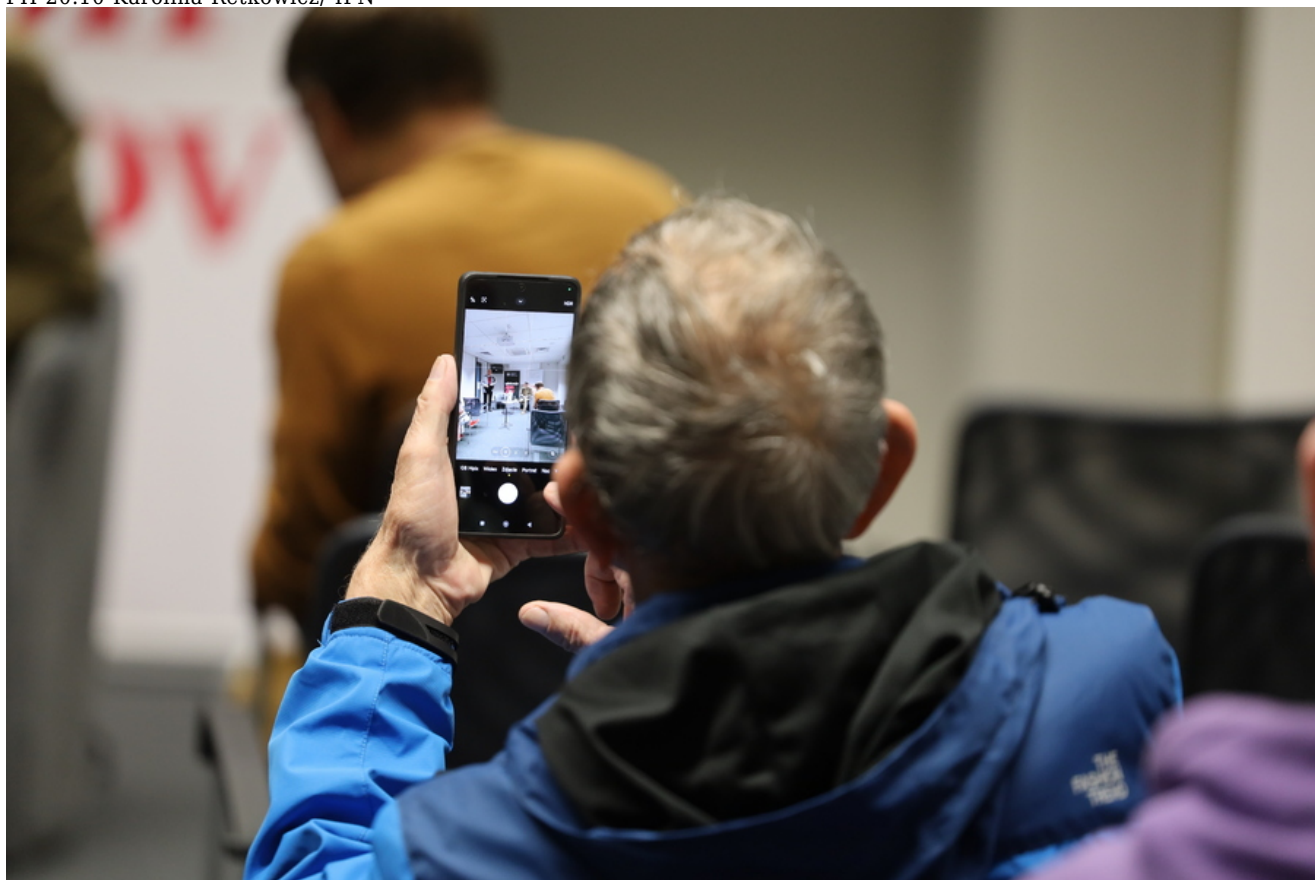
Książka ukazała się w serii „Dziennikarze – Twórcy – Naukowcy”, w ramach Centralnego Projektu Badawczego IPN „Twórcy, dziennikarze i naukowcy wobec władz komunistycznych”.

PH 20.10 Karolina Retkowicz/ IPN

PH 20.10 Karolina Retkowicz/ IPN

PH 20.10 Karolina Retkowicz/ IPN

PH 20.10 Karolina Retkowicz/ IPN

PH 20.10 Karolina Retkowicz/ IPN

PH 20.10 Karolina Retkowicz/ IPN

PH 20.10 Karolina Retkowicz/ IPN

PH 20.10 Karolina Retkowicz/ IPN

PH 20.10 Karolina Retkowicz/ IPN

PH 20.10 Karolina Retkowicz/ IPN

PH 20.10

PH 20.10 Karolina Retkowicz/ IPN
[Poprzedni Strona](#)